

Kerken Kijken Utrecht
Jaarverslag 2015

Inhoud

Voorwoord	3
Organisatie	3
Bestuur KKU	4
Opening seizoen.....	5
Thema 'Prachtige Preekstoelen'	6
Panelenproject.....	6
Openingstijden van de kerken	7
Teams van gidsen.....	7
Bijzonderheden uit de kerken.....	8
Kinderen in de kerk	9
Aanmelding en indeling van nieuwe gidsen	9
Gidsenprogramma	10
Samenwerking met Museum Catharijneconvent	11
Bezoekersaantallen.....	11/12
Website (www.kerkenkijken.nl)	14
Drukwerk.....	14
Publiciteit	14/15
Kerken Kijken in het winterseizoen	15
Financiën	16
En dan nog dit:.....	17/18
Slotwoord.....	19

Kerken Kijken Utrecht wordt structureel gesponsord door de Gemeente Utrecht.

Kerken Kijken Utrecht is een initiatief van de Stichting Archeologie en Bouwhistorie Utrecht. Correspondentie-adres:

*KKU, p/a Kees Kooij, Leidsekade 92, 3531 HB Utrecht, tel 030 2980596, kooijktr@xs4all.nl,
www.kerkenkijken.nl. Rekeningnummer NL71RABO 01117 99 619 t.n.v. Kerken Kijken Utrecht.*

Voorwoord

Met veel plezier bieden wij u het jaarverslag over 2015 aan. Kerken Kijken Utrecht (KKU) kijkt terug op een geslaagd seizoen, met een wederom hoger bezoekersaantal dan vorig jaar.

Het 33ste seizoen van KKU is op 26 juni geopend in de Nicolaïkerk en gewoontegetrouw werd het seizoen op Open Monumentendag (12 september) afgesloten.

Ook dit jaar werd er in het jaarprogramma weer gekozen voor een thema, namelijk 'Prachtige Preekstoelen'. En natuurlijk verscheen er weer een mooie zomerfolder rond het thema.

Het panelenproject, voor informatiepanelen in alle deelnemende kerken, is in 2015 afgerond.

Voor de gidsen is een leuke excursie naar Dordrecht georganiseerd en een aantal lezingen over interessante onderwerpen.

De samenwerking met het Museum Catharijneconvent (MCC) werd voortgezet.

Met gepaste trots wijzen op het grote aantal bezoekers dat wij ook dit jaar ontvangen hebben. Met het aantal van 55.127, een duidelijke groei ten opzichte van vorig jaar, mogen wij tevreden zijn! Daarnaast heeft de Domkerk tijdens het zomerseizoen 107.253 bezoekers ontvangen.

De financiële ontwikkeling blijft zorgelijk doordat het aantal sponsors flink is verminderd. Hierdoor kunnen niet alle wenselijke programmapunten worden uitgevoerd. Gelukkig bleef de gemeentelijke steun ongewijzigd.

Het bestuur heeft op dit moment nog geen vaste voorzitter, Koos Drost is voorzitter a.i. We willen nog steeds op korte termijn de vacature van voorzitter vervullen, zodat voor 2016 het bestuur op volle sterkte is.

Met vriendelijke groet,
Angelike van Erp, bestuurslid KKU

Organisatie

KKU draagt in de maanden juni, juli, augustus en september zorg voor de toegankelijkheid van het kerkelijk cultureel erfgoed van Utrecht voor de inwoners van Utrecht en haar toeristen. Bezoekers kunnen gratis de belangrijkste monumentale binnenstadskerken van Utrecht bekijken. Ze worden daarbij rondgeleid door vrijwillige gidsen die per kerk een team vormen. KKU heeft inmiddels 250 vrijwillige gidsen die in de zomer actief zijn. Deze openstelling van de kerken dateert van begin jaren '80 van de vorige eeuw, nadat de grootschalige restauratie van veel monumentale binnenstadskerken was voltooid.

KKU ressorteert onder de STABU, de Stichting Archeologie en Bouwhistorie Utrecht. Kerken Kijken Utrecht is een cultuurhistorisch project: bij KKU ligt de nadruk op de architectuur, de kunsthistorische aspecten van het kerkgebouw, het interieur en de voorwerpen die er zijn aan te treffen. KKU houdt zich niet bezig met de religieuze kant van de kerken.

Dat laatste is het werk van de kerkbesturen en kerkbeheerders. Ook zorgt de contactgroep 'Kerk in de City' voor informatie, bijvoorbeeld door het verspreiden van folders over vieringen, concerten en dergelijke.

Bestuur Kku

Kku wordt geleid door een bestuur van acht leden en een uitvoerend projectcoördinator. Het bestuur heeft de taken van de bestuursleden expliciet beschreven en verdeeld. Voor de volledigheid volgen hieronder de namen van de bestuursleden per eind november 2015:

Voorzitter	vacature
Voorzitter ad interim	Koos Drost
Secretaris	Kees Kooij
Penningmeester	Pieter Wittekoek
Bestuurslid fondsenwerving	Eldert Bosma (per 1/1/2016)
Bestuurslid gidsen/teamleiders	Angelike van Erp
Bestuurslid namens de Gemeente Utrecht	Henk Jansen
Bestuurslid namens Kerk in de City en de Domkerk	Hans Spinder
Projectcoördinator uitvoering Kku	Caroline Spierings

Tijdens dit verslagjaar namen wij afscheid van bestuurslid Aart de Veer. Hij verzorgde de afgelopen 9 jaar onder andere de contacten met teamleiders en gidsen en was onze vraagbaak voor alles wat met de Nederlandse taal te maken had. Hij was eindredacteur van de informatiepanelen en hij maakte de afgelopen jaren ook de jaarverslagen. In zijn plaats is Angelike van Erp in 2015 in het bestuur gekomen. Daarnaast heeft ook onze secretaris Guda Irrgang besloten meer tijd gaan besteden aan andere zaken. Zij was als secretaris 9 jaar lang de spil van Kku, beheerde de hele papierwinkel en herinnerde ons aan allerlei zaken die we niet mochten vergeten. Haar functie is overgenomen door Kees Kooij.

Kku is beide oud-bestuursleden héél véél dank verschuldigd voor het vele vrijwillige werk dat zij verzet hebben.

Hans Gerritse heeft besloten dat zijn talenten elders beter tot hun recht komen en ook hij heeft het bestuur verlaten. Wij danken ook hem voor zijn werk voor Kku.

Eldert Bosma zal zich m.i.v. januari 2016 gaan bezighouden met fondsenwerving.

Het bestuur heeft in het verslagjaar tien keer vergaderd, te weten op 23 januari, 12 februari, 12 maart, 15 april, 19 mei, 16 juni, 5 augustus, 14 september, 15 oktober en 21 november.

Op 12 november nam een vertegenwoordiging van het bestuur deel aan de vergadering van de STABU onder voorzitterschap van Michael van Leeuwen.

Opening seizoen

Op vrijdag 26 juni 2015 vond de opening plaats van het 33ste seizoen van KGU in de Nicolaïkerk. Deze werd verricht door de heer Kees Geldof, wethouder Erfgoed en Monumenten van Utrecht.

Het programma bestond uit

- Inloop met koffie en/of thee
- Een welkomstwoord door onze voorzitter a.i., Koos Drost
- Presentatie over de panelen door Caroline Spierings en Henk Jansen
- Bestuurslid Angelike van Erp vertelt over het thema 'De Preekstoel'
- Informatie over de tentoonstelling 'Maarschalkerweerd geëxposeerd' in de Nicolaïkerk door de heer Philip van de Berg, voorzitter van de Stichting Maarschalkerweerd. Met orgelmuziek door de cantor-organist van de Nicolaïkerk, de heer Ko Zwanenburg.
- Officiële opening van het 33ste seizoen door de heer K. Geldof, wethouder Erfgoed van de gemeente Utrecht
- Sluiting door de voorzitter Koos Drost
- Borrel met hapjes in de gezamenlijke tuin van het Centraal Museum en de Nicolaïkerk

De opening werd bezocht door ca. 140 bezoekers, voornamelijk gidsen, teamleiders en bestuursleden. Ook was er een afvaardiging van de Stabu en lokale pers aanwezig.

Wethouder Kees Geldof opent het seizoen van KGU, daarna een borrel in de tuin.

Thema 'Prachtige Preekstoelen – een houten broek'

Als zomerthema van dit jaar is gekozen 'Prachtige Preekstoelen'.

De zomerbrochure stond grotendeels in het teken van dit thema. Van de kerken en het Catharijneconvent werd geïllustreerde informatie over de aanwezige preekstoel opgenomen. Extra informatie was in elke kerk beschikbaar voor de bezoeker.

De teamleiders hebben de informatie over de eigen kerk aangeleverd. Angelike van Erp heeft daaruit de brochuretekst samengesteld. Caroline Hogervorst verzorgde de vormgeving van de brochure en de foto's werden gemaakt door Maarten Buruma, Geert Procee, Henk Jansen, Arthur van der Hurk, Rixt van Voorde, Ruben de Heer, Adriaan Valkenburg, Marijke Rensink, Frans de Wolf en Frans Luteijn. Ook dit jaar werd weer een Engelse samenvatting in de brochure opgenomen.

In de zomerbrochure werden ook de volgende activiteiten vermeld:

- Tentoonstelling 'Maarschalkerweerd geëxposeerd' in de Nicolaïkerk
- Festival Oude Muziek
- Orgelvoettocht 'de Kwintencirkel'
- Pelgrimspas
- Tentoonstelling 'het geheim van de Middeleeuwen in gouddraad en zijde' in het museum Catharijneconvent.

Ook de openingstijden van de kerken stonden in de zomerfolder vermeld.

Drie pagina's uit de zomerbrochure. Van links naar rechts: titelpagina, inleiding over de preekstoel (Nederlands en Engels), uitleg over KKKU en logo's van onze sponsors.

Panelenproject

Het 'panelenproject' is bedoeld om in de twaalf binnenstadskerken en het Museum Catharijneconvent tweetalige informatiepanelen te plaatsen; de panelen voor de Pieterskerk ook met een Franse tekst. Hierop staat voor alle kerkgebouwen vergelijkbare tekstuele en beeldende informatie over de bouwgeschiedenis, restauratie, en de cultuurhistorische waarden van het interieur.

Het panelenproject is in 2011 gestart en in 2015 afgerond. In alle kerkgebouwen zijn de panelen geplaatst, in totaal 69 stuks. Nadat in 2013 de eerste in de Nicolaïkerk zijn onthuld, volgden de (14) panelen in de Jacobijkerk als laatste. Het project liep achter bij de planning door het vele werk dat eraan verbonden bleek, voor het schrijven en redigeren van de teksten, het verzamelen van het beeldmateriaal, de vertaling en de vormgeving. Contactpersonen per kerk hebben waardevolle informatie aangereikt en meegelezen met de teksten. We zijn er trots op dat deze megaklus geklaard is. De panelen werden goed ontvangen door de kerkbeheerders en krijgen veel waardering van de bezoekers.

Wij bedanken Caroline Spierings en Henk Jansen voor het vele werk dat zij verzet hebben.

De bedoeling is om in 2016 ook bij het museum Catharijneconvent een aantal panelen -buiten- te plaatsen.

De kosten van het project bedroegen circa € 65.000,-, dat in twee 'sponsorronden' bijeengebracht is.

De sponsors zijn: Gemeente Utrecht, VSB-fonds, Prins Bernard Cultuurfonds, KF Heinfonds, RABO-bank Utrecht, Van Baarenstichting, Utrechts Monumentenfonds, Ridderlijke Duitse Orde (RDO Balije van Utrecht) en het Provinciaal Utrechts Genootschap. De STABU draagt zelf ook bij.

Kerken Kijken is zeer erkentelijk voor de bijdragen van deze organisaties.

Bezoekers waarderen de informatie op de panelen.

Openingstijden van de kerken

De meeste kerken openen het seizoen op of direct na 27 juni. Traditiegetrouw eindigde het KKU-seizoen op Open Monumentendag, dit jaar op zaterdag 12 september.

Niet alle kerkgebouwen waren gedurende het gehele seizoen open. Zo waren bijvoorbeeld enkele kerken eind augustus gesloten in verband met het Festival Oude Muziek. Door krapte in het aantal gidsen bleef de Doopsgezinde kerk gesloten op de dinsdagen en de Geertekerk op de woensdagen. Voor de meeste kerken gold echter dat ze open waren van dinsdag t/m zaterdag in de (late ochtend en) middag. De Jacobi- en Nicolaïkerk waren ook zondagmiddag open. De Domkerk is 7 dagen per week geopend.

Teams van gidsen

Elke deelnemende kerk heeft een vast team van gidsen, geleid door één of meerdere teamleiders. Het bestuur onderhoudt de contacten met deze team(leider)s en organiseert samen met de teamleider-gidsencoördinator, Gea Rodermond, tweemaal per jaar een gezamenlijk overleg. Als vertegenwoordiger van de Domkerk is teamleider Günther Nieuwdorp aanwezig. Aan de voorjaarsvergadering mogen ook de kerkbesturen deelnemen.

In 2015 waren de volgende kerken en teamleiders bij KKU betrokken:

Kerk	Teamleider(s)
St Augustinuskerk	Heinz Spijksma en Rixt van de Voorde
St Catharinakathedraal	Mieke Kapteijn en Loek van Lon
Doopsgezinde kerk	Mariet Peddemors, Ineke Akkerman en Marga Hofman
Geertekerk	Wim van Vugt en Wil van Rijswijk
Ste Gertrudiskathedraal	Dideric Baartman
Jacobikerk	Korneel Ashmann en Sjoerd de Boer
Janskerk	Yvonne Ast en Peter van de Coolwijk
Lutherse kerk	Loes Koster en Bertje Grotenhuis
Nicolaïkerk	Kees Kooij en Arthur van der Hurk
Pieterskerk	Gea Rodermond en Nel van de Ridder
St Willibrordkerk	Jaap Oosterhoff en Rien Stein

We hebben dit jaar afscheid genomen van een aantal teamleiders: Jan van Hees van de Gertrudis kathedraal, Biem Lap en Jules Langenberg van de Jacobikerk. Zij hebben zich vele jaren ingezet voor KKU. Onze hartelijke dank hiervoor.

Bijzonderheden uit de kerken

Geertekerk

De toren van de Geertekerk is eigendom van de Gemeente Utrecht. Naar aanleiding van de ontdekking, dat in de toren het oudste nog werkende slingeruurwerk van Nederland (en daarmee wellicht van de wereld) aanwezig is, werd gestreefd naar een meer structurele benadering van de torenbeklimming. Dit blijkt lastig doordat er nog al wat verzekeringstechnische haken en ogen aan zitten.

Dit jaar werd er in samenwerking met een Klokkenluider eenmalig een torenbeklimming gerealiseerd.

Aangezien het 12 september tevens Nationale Orgeldag was, organiseerde organist van de Geertekerk, Maarten van der Bijl 's, middags een concert door enkele studenten kerkorgel. Daarna hield de Geertekerk-cantorij een openbare repetitie.

Catharinakathedraal

In 2015 is de syllabus voor de gidsen herzien waarbij het accent lag op de historische volgorde van restauratie en inrichting en aanvullende informatie over architecten, kunstenaars en ambachtslieden.

Doopsgezinde Kerk

De start van het seizoen werd helemaal bepaald door de Tour de France. In de paar dagen voordat de Tour de France startte, deelden de gidsen gele truitjes uit met het verzoek een wens op te schrijven voor iemand die eigenlijk een gele trui verdient. En zo hangt er ook een truitje met Chinese tekens aan de lamp!

De Tour zelf leverde overigens niet veel extra bezoekers op, maar wel een heel apart sfeertje in de stad en op de zondag een heel bijzondere meditatieve dienst.

Janskerk

De tevredenheid bij zowel gidsen als gasten over de nieuwe panelen is groot. Er wordt veel gebruik van gemaakt. De kerk was geopend op 4 juli, de dag van de proloog van de Tour de France. Er waren 4 gidsen aanwezig, maar hoewel het heel druk was in de stad, kwamen er maar weinig bezoekers.

De Janskerk ontvangt steeds meer buitenlandse bezoekers. Was het aandeel vorig jaar 20%, dit jaar kwam 36% van de bezoekers uit het buitenland.

Augustinuskerk

Gidsen blijft boeiend door de gesprekken die je voert met allerlei mensen. Dit jaar niet alleen uit Nederland en andere Europese landen, maar ook uit onder andere Nepal, Turkije, IJsland, Kenia en Myanmar.

Jacobikerk

Dit seizoen zijn er meer mensen uit Oost Europa (Roemenië, Polen) en (Wit) Rusland en Oekraïne geweest. Ook viel op dat er dit jaar meer Belgen waren.

Pieterskerk

Ook in de Pieterskerk is de syllabus voor de gidsen volledig vernieuwd. Onduidelijkheden zijn uitgezocht en verbeterd en het geheel is voorzien van prachtige foto's.

Kinderen in de kerk

Ook dit jaar waren er weer zoekplaten in de kerken aanwezig. Hiervoor zorgden Rixt van de Voorde, Petra Gerritse en Pia ten Hoeve.

Aan de hand van deze tekeningen konden kinderen op zoek gaan naar bijzondere objecten en afbeeldingen in de verschillende kerken. Op de voorkant van de zoekplaat staat een tekening (kleurplaat) van Dick Bruna, voorstellende nijtje met kerk.

In de Pieterskerk kwamen op Kindermonumentendag (11 september) diverse schoolklassen op bezoek. Ze zongen onder leiding van de beheerder, Katrijn Kuypers, en maakten afdrucken op papier van grafstenen (*grave rubbing*). Ook kregen ze een rondleiding en moesten vertellen “waarom dit gebouw een monument is”.

Geconcentreerd luisteren naar het verhaal van de gids.

Aanmelding en indeling van nieuwe gidsen

Op veel plaatsen werden flyers verspreid en er stond een oproep in het AD Utrechts Nieuwsblad en op de website van de Vrijwilligerscentrale Utrecht. Er werden informatiebijeenkomsten georganiseerd voor degenen die zich aangemeld hadden, gevolgd door een instructiebijeenkomst en een gidsentraining in de Domkerk. Uiteindelijk konden 15 nieuwe gidsen geplaatst worden in verschillende KKU-kerken. Evenals vorige jaren was de coördinatie in handen van Gea Rodermond en Yttje Knol.

Gidsenprogramma

Tijdens de drie zomermaanden zijn onze gidsen druk met hun bezoekers in de kerkgebouwen. Maar buiten het KKKU-seizoen worden er activiteiten voor de gidsen georganiseerd.

Op 10 februari was er een lezing in het Museum Catharijneconvent door drs. René de Kam (gemeente Utrecht, afdeling Erfgoed) over de Domtoren, naar aanleiding van zijn uitvoerige publicatie over de toren met veel 3D-reconstructies.

Op 6 maart gaf de prof.dr. Dirk Jan de Vries (coördinator bouwhistorie bij de RCE [Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed], maar ook hoogleraar bouwhistorie in Leiden) een lezing in de Lutherse kerk over zijn boek 'Met het oog op het laatste oordeel. De geboorte van het individu in de westerse kunst'.

Op 28 april werd er een middagprogramma georganiseerd in het Museum Catharijneconvent m.b.t. de tentoonstelling 'Het geheim van de middeleeuwen in goudraad en zijde'. Eerst gaf conservator en samensteller van de tentoonstelling Micha Leeftang een toelichting op de totstandkoming van de tentoonstelling, daarna kon de tentoonstelling ook bezocht worden.

De sluiting van het seizoen vond plaats op 25 september in de Lutherse kerk. Na een korte terugblik op het seizoen vanuit het bestuur gaf kunsthistorica Duttje Huitema een lezing over de net in het Museum Catharijneconvent geopende tentoonstelling 'de heksen van Bruegel'. Het MCC deelde flyers met kortingsbonnen voor deze tentoonstelling uit. De bijeenkomst werd afgesloten met een hapje en een drankje.

Op 10 oktober vond de jaarlijkse excursie plaats. Deze voerde circa 80 gidsen naar Dordrecht. Het begon met de overtocht per watertaxi naar de Grote Kerk waar de koffie met schapekop al klaarstond. Daarna kreeg men in groepen een rondleiding door de Grote Kerk. Voor de liefhebbers was het ook mogelijk de toren te beklimmen en van het uitzicht te genieten. Na de lunch was het tijd voor een stadswandeling door het centrum van Dordrecht onder leiding van de gidsen van het Gilde. De Oud-Katholieke kerk Maria Minor ging speciaal voor ons open. Mede dankzij het mooie weer was het een prachtige dag. De excursie werd georganiseerd door Koos Drost, Angelike van Erp en Theo Sluis.

Op 24 november hield Marlies van Leeuwen, gids in de Jacobikerk, een lezing over de heiligen in de Jacobikerk. Ze had veel humor in haar lezing verwerkt en de circa 80 aanwezige gidsen hebben er erg van genoten. Haar powerpoint is daarna doorgemaild aan alle gidsen.

Uitleg in de oud-katholieke Kerk Maria Minor in Dordrecht

Samenwerking met Museum Catharijneconvent

De samenwerking tussen KKU en Museum Catharijneconvent (MCC) is voortgezet.

De samenwerking bevordert de belangstelling van gidsen en kerkbezoekers enerzijds en museumbezoekers anderzijds voor elkaars gebouwen, projecten en tentoonstellingen. Wederzijdse verspreiding van folders – zomerthema, exposities enz. – speelt hierin een rol. Het MCC had weer een eigen pagina in de zomerbrochure, met een aanbieding plus de aankondiging van de tentoonstelling 'het geheim van de middeleeuwen in gouddraad en zijde'.

De gidsen van KKU zijn standaard uitgenodigd voor de –voor hen gratis– lunchlezingen. Velen hebben hiervan gebruikgemaakt.

Het is de bedoeling ook bij het Museum Catharijneconvent informatiepanelen te plaatsen. Het MCC draagt hieraan ook zelf financieel bij.

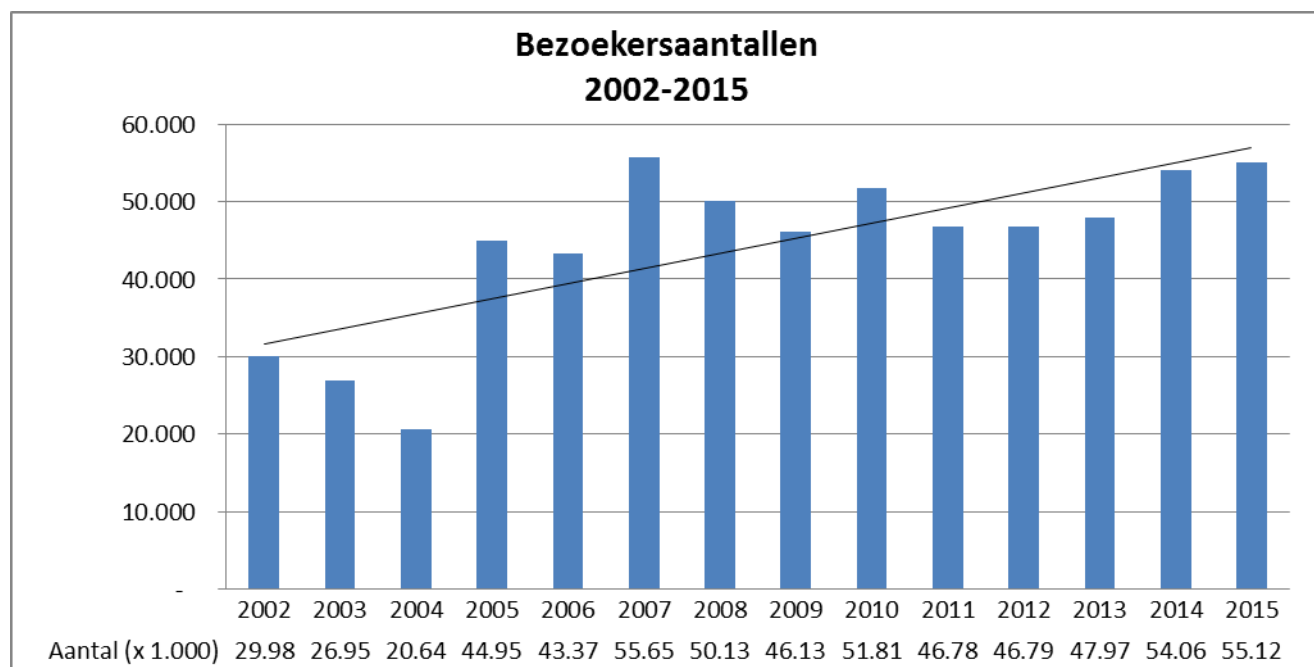
Bezoekersaantallen

In 2014 waren de KKU-kerken samen goed voor 54.079 bezoekers. In dit verslagjaar 2015 was het aantal bezoekers 55.127. Het bezoek is daarmee gestegen met bijna 2%.

In de Domkerk zijn in deze periode van Kerken Kijken 107.253 bezoekers geweest. Hier een stijging van circa 8,5% ten opzichte van vorig jaar (98.772).

Het totale aantal bezoekers van Kerken Kijken inclusief de Domkerk in de zomer van 2015 is dus 162.380 (een stijging van ruim 6%).

[Het gaat hierbij om het aantal geregistreerde bezoekers. Deze getallen hebben de schijn van exactheid, maar natuurlijk is het soms, vooral bij drukte, niet mogelijk om precies te turven, evenmin om de herkomst van de bezoekers op te vragen].

Bezoekersaantallen Kerken Kijken Utrecht tijdens zomerseizoen 2015

	Pieterskerk	Catharinakathedraal	Luthersekerk	Doopsgezindekerk	Janskerk	Augustinuserk	Jacobikerk	Nicolaïkerk	Geertekerkerk	Gertrudiskathedraal en -kapel	Willibrorduserk	Totaal 2015
Stad Utrecht				1238	841	1120			298	496	#	3993
Provincie Utrecht	1185		734	1197	697	532	1056*	3085	170	355	#	9011
Rest Nederland	2329	5789	2496	1285	985	797	1519*	2388	417	614	5753	24372
België	106	27	100	48	101	104	83	52	26	33		680
Duitsland	231	80	141	104	212	112	225	101	55	67		1328
Groot-Brittannië	186	44	105	103	173	118	144	152	9	48		1082
Frankrijk	204	41	52	31	109	59	91	49	25	21		682
Spanje	320	104	83	59	226	79	158	51	29	53		1162
Italië	679	125	82	45	177	33	142	78	31	54		1446
Oost Europa		7		29	99	24			19	28	#	206
Rest Europa	249	22	86	47	97	47	144	84	14	43	#	833
Rest wereld	183	476 ¹	95	114	198	87	134	304	45	98	1604	3338
Open tuinendag	1401											1401
Open Monum.dag	976	718	391	(634)	1208	(370)		386	307	424	1183	5593
Totaal	8049	7433	4365	4300	5123	3112	3696	6730	1445	2334	8540	55127

De getallen van Jacobi- en Nicolaïkerk zijn inclusief zondagmiddagbezoek.

*incl. OMD

¹ incl.379 personen buitenland ongespecificeerd

aantallen Nederland niet gespecificeerd

() aantallen voor OMD zitten al in de aantallen voor Nederland. 6597 is total voor OMD, maar voor de totaalstelling 5593 aanhouden.

Naast de 11 weken zomeropening is een aantal kerken ook buiten het seizoen (van half september t/m eind juni) voor bezoekers geopend. Meestal gaat het daarbij om de zaterdagmiddagen.

Bezoekersaantallen tijdens winterseizoen 2014/2015

	Pieterskerk	Catharinakathedraal	Luthersekerk	Doopsgezindekerk	Janskerk	Augustinuserk	Jacobikerk	Nicolaïkerk	Geertekerkerk	Gertrudiskerk	Willibrorduserk	Totaal winter 2014/15
Totaal	2067	3045	*	*	nb	*	2262	2446	269	750	10302	21141

*kerk is niet geopend voor bezoekers

Website www.kerkenkijken.nl

De website wordt beheerd door Caroline Spierings, projectcoördinator KUK. Zij zorgt voor de plaatsing van diverse onderdelen, zoals het beheren van de openbare agenda, de nieuwsvoorziening en de informatie. Tevens verzorgt zij de inkomende elektronische post en de verwerking ervan.

De website is een goed hulpmiddel gebleken om de openingstijden van de kerken te vermelden, zodat bezoekers niet voor een gesloten deur komen te staan. Ook de informatie ten behoeve van de gidsen zoals mededelingen voor de opening- en sluitingsbijeenkomst, excursie enz. worden op de website geplaatst.

Gestreefd wordt naar vernieuwing van de site in 2016.

Drukwerk

Ook is er dit jaar weer een aantrekkelijke folder gemaakt met daarop vermeld het zomerprogramma. Zie verder onder Thema 'Prachtige preekstoelen – een houten broek'. Van deze folder zijn 12.000 exemplaren gedrukt en verspreid, zie de afbeelding op blz. 5.

De twee jaar geleden gedrukte nieuwe vaste brochure, waarin de kerken beknopt worden beschreven en op een binnenstadkaart aangegeven, is weer veel uitgedeeld en gebruikt. Er zijn drie versies: een Nederlands/Engelse, een Duits/Franse en een Spaans/Italiaanse. De totale oplage was 60.000. In 2015 bleek dat er nog voldoende exemplaren beschikbaar waren voor het zomerseizoen. Het bestuur heeft daarop besloten het laten drukken van de folder uit te stellen naar 2016. Na afloop van de zomer bleek dat alle kerken voldoende folders ter beschikking hadden. De Spaans/Italiaanse folder was dit jaar erg gewild en de voorraad is helemaal op.

Ook in 2015 is de Pelgrimspas, een initiatief van 'Kerk in de City', weer uitgereikt aan belangstellenden. Dit is een klein boekje waarin de Utrechtse Binnenstadskerken worden voorgesteld en waarin bezoekers stempels van alle kerken kunnen sparen. Bij een vol boekje ontvangen zij een certificaat in de Domkerk. In het seizoen 2015 zijn weer diverse certificaten uitgedeeld aan mensen, die de hele route volbracht hadden. De coördinatie is in handen van Hans Spinder.

Op diverse websites (o.a. www.stadutrecht.nl, www.duic.nl, www.utrechtaltijd.nl) is aandacht besteed het seizoen van Kerken Kijken, een aantal kranten (Telegraaf, AD, Stadsblad) heeft erover geschreven en in diverse bladen verschenen artikelen over Kerken Kijken (zoals in het katholieke parochieblad Martinusmagazine, het blad van het Aartsbisdom, Kerk in de Stad van de PGU).

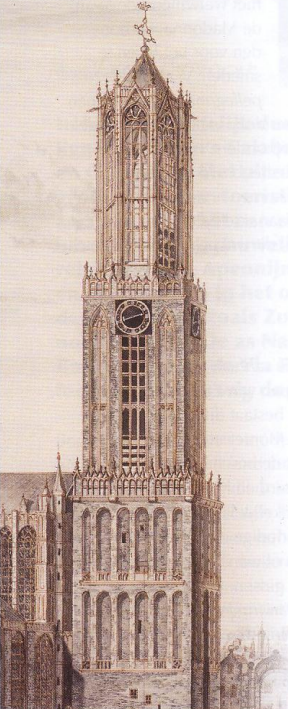
De Jacobikerk werd ontdekt als protestantse cultuurschat: zie het filmpje op <http://protestantsecultuurschatten.nl/jacobikerk-utrecht/>

In het tijdschrift Omnes verscheen een artikel van Hans van Duivenbooden.

16 OMNES
MAGAZINE VAN DE VERENIGING PELGRIMSWEGEN NAAR ROME

■■■ Kerken kijken kan ook lokaal!

door *Hans van Duivenbooden*

Elke pelgrim die aankomt in de Eeuwige Stad weet het: in Rome is veel, heel veel te zien, waaronder enkele honderden kerken. Voor wie liefhebber is van kerken bekijken en/of op zoek is naar het pelgrimsgevoel, bestaat er een alternatief dichterbij huis: Kerken Kijken in Utrecht.

Al een aantal jaren wordt er in de Domstad "Kerken Kijken" georganiseerd (van eind juni tot Open Monumentendag in september), waarbij er dertien kerken in de binnenstad te bezichtigen zijn. De kerken zijn zeer gevarieerd, zowel wat leeftijd betreft als stijl en inrichting. Om van de ene naar de volgende kerk te lopen is een fraaie stadswandeling uitgezet. Deze rondwandeling leidt ook langs voormalige kerken en andere interessante plekken. Zelf woon ik al ruim 50 jaar in Utrecht, maar kwam dankzij deze route in steegjes en hofjes waar ik het bestaan niet eens van had vermoed.

Om het echte pelgrimsgevoel te krijgen is er ook een pelgrimspas (in alle deelnemende kerken gratis verkrijgbaar) waarin stempels verzameld kunnen worden; als alle 13 stempels geplaatst zijn, kan in de Domkerk een certificaat opgehaald worden.

De pelgrimspas/routebeschrijving geeft al veel achtergrondinformatie, maar in elke kerk zijn ook vrijwillige gidsen aanwezig, die vaak staan te popelen om hun uitgebreide kennis te delen. De Buurkerk huisvest het museum Speelklok, voor pelgrims wellicht boeiender is het Catharijneconvent, naast de Catharinakathedraal.

Om alle kerken te bezoeken en alle informatie te bevatten, is één dag nauwelijks voldoende. Daarnaast moet je rekening houden met het feit dat diverse kerken tal van functies vervullen en daardoor helaas niet altijd open zijn voor bezoek. Een overnachtingsplaats is bij een dergelijke mini-pelgrimage vast overbodig, maar Utrecht heeft verder horeca in alle vormen.

- Augustinuskerk
- Catharinakathedraal
- Domkerk
- Doopsgezinde kerk
- Geertekerk
- Gertrudiskathedraal
- Jacobikerk
- Janskerk
- Lutherse kerk
- Nicolaïkerk
- Pieterskerk
- Willibrordkerk
- Museum Catharijneconvent

Meer informatie,
inclusief de routebeschrijving en pelgrimspas, kun je vinden op www.kerkenkijken.nl

Artikel in blad 'Spoor' van de NS over een stedentrip naar Utrecht. Foto interieur Willibrorduskerk

Kerken Kijken in het winterseizoen

Evenals vorig jaar zijn in het winterseizoen (2014-2015) negen van de twaalf KKK-kerken ook regelmatig open (geweest), vooral op de zaterdag. De Lutherse Kerk, de Doopsgezinde Kerk en de St. Augustinuskerk zijn niet open. De Domkerk is dagelijks open.

Het bestuur heeft voor een handout gezorgd waarop de openstelling van elke kerk vermeld staat. Deze handout ligt ook bij de VVV aan het Domplein.

Financiën

In de tabel hieronder ziet u de begroting en de realisatie. Het bestuur was gedwongen de begroting in de loop van het seizoen terug te brengen door tegenvallende inkomsten uit sponsoring, ondanks het feit dat veel bedrijven en organisaties waren benaderd.

Door het drukken van de vaste folder een jaar uit te stellen en minder te hoeven uitgeven aan o.a. de openings- en sluitingsbijeenkomst (met dank aan de betreffende kerken voor hun gastvrijheid), is 2015 met zwarte cijfers afgesloten.

Kerken Kijken Utrecht financiën 2015

Utrecht, januari 2016

	Begroot 2015	Gerealiseerd 2015
Uitgaven		
Programmakosten / kosten thema	2.000,00	0,00
Kosten projectcoördinatie	12.000,00	12.000,00
Bestuurskosten / Kopieerkosten	1.000,00	259,45
Vormgeving en drukwerk zomerfolder	3.500,00	3.109,39
Reservering drukwerk algemene brochure	4.000,00	4.000,00
Excursie gidsen	3.000,00	2.851,10
Publiciteit	500,00	0,00
Scholing gidsen	300,00	0,00
Reiskosten gidsen	1.500,00	1.505,15
Lezingen / activiteiten gidsen	500,00	250,00
Opening en afsluiting zomerseizoen	1.000,00	553,87
Vaste kosten website	500,00	480,39
Bankkosten	200,00	143,42
Onvoorzien	500,00	0,00
Totaal	30.500,00	25.152,77

	Begroot 2015	Gerealiseerd 2015
Inkomsten		
Subsidie 2015 gemeente Utrecht	24.000,00	21.600,00
Fondsen en sponsoren	6.500,00	2.750,00
Overige inkomsten	0,00	104,15
Totaal	30.500,00	24.454,15

Sponsoren:

Doesburg PKN	750,00
Van Baaren Stichting	2.000,00

En dan nog dit:

‘Zonder vrijwilligers zou Nederland ondanks haar rijkdom een arm land zijn’.

Uit de Jacobikerk:

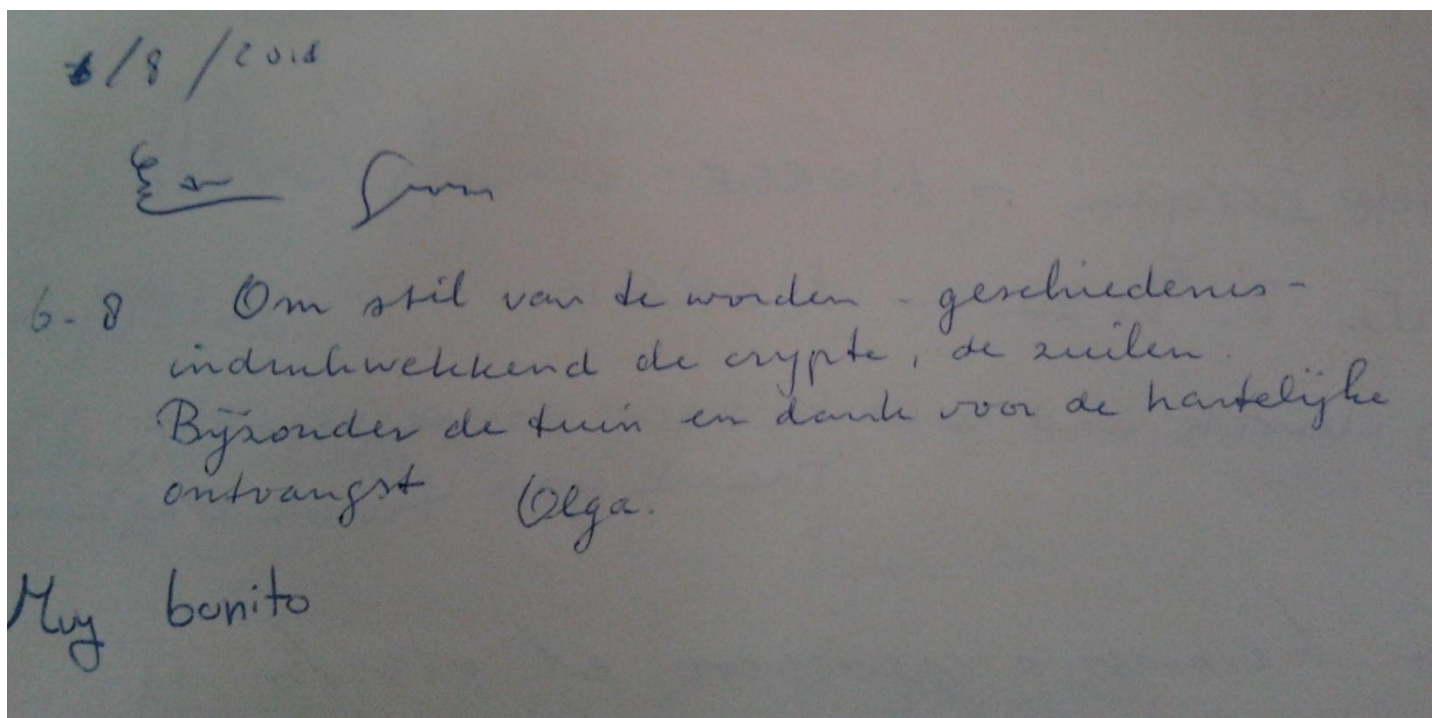
Moeder en kind lopen in de kerk. Kind ziet preekstoel en zegt tegen moeder:
‘Kijk mama, ze hebben hier een coole boomhut’.

Gedicht over de Pieterskerk:

Achter Sint Pieter – statige grijze muren
Stenen religie gedragen door het groene veld
Alles luistert – in de stilte van het plein
Tot het terugvalt in het nu
de geluiden van de stad

Drs. Ruud D. West

Uit het gastenboek van de Pieterskerk:

HENGELLEN

Deze zomer was ik gids-vrijwilliger in de schuilkerk van de Doopsgezinde Gemeente Utrecht, aan de drukke Oudegracht.

De kerk is van buiten niet als zodanig herkenbaar. Weet je niet beter, dan zou je denken dat achter de gevel een statig patriciërshuis schuil gaat. Het gidsen begint daarom al op de stoep. Wil je mensen binnen krijgen, dan moet je ze persoonlijk uitnodigen. 'Hengelen' noemt een van mijn collega-gidsen dat.

Per gratie mochten de doopsgezinden in 1773 van een leegstaande brouwerij aan de Oudegracht hun kerk maken, maar het gebouw moest van buitenaf niet herkenbaar zijn als kerk. Vandaar die gevel. Vanaf de straat mocht de kerkruimte niet zichtbaar zijn. Een luidklok was niet toegestaan.

Dat de doopsgezinde kerk een schuilkerk is, komt doordat toen het calvinisme in Utrecht het voor het zeggen had, andere geloofsgemeenschappen niet mochten worden gepropageerd, hooguit getolereerd.

Nu is het daarom een deel van mijn gidsentaak om mensen naar binnen te vragen. Eigenlijk is dat hengelen best leuk, want daardoor had ik geregeld leuke gesprekken met voorbijgangers, of ze nu binnen kwamen of niet.

André Droogers, oktober 2015

Dit is een gedeelte uit een vrijdagse column van André Droogers. Meer columns zijn te lezen op <http://www.andredroogers.nl/hengelen>

Heilige Deur geopend in de Augustinuskerk

Paus Franciscus heeft 2016 uitgeroepen tot Heilig Jaar van Barmhartigheid. Kardinaal Eijk heeft zondagochtend 13 december 2015 de Heilige Deur in de Sint-Augustinuskerk aan de Oudegracht in Utrecht geopend. Hij geeft daarmee gehoor aan de oproep van Paus Franciscus om in ieder bisdom ter wereld één 'Heilige Deur van de Barmhartigheid' aan te wijzen. De paus opende zelf een heilige deur in het Vaticaan.

Ook in Groenlo en in Hengelo werd een Heilige Deur geopend in navolging van de paus. Het is de eerste keer dat in Nederland Heilige Deuren opengaan. In andere Heilige Jaren gebeurde dat alleen in de vier hoofdbasilieken in Rome en in enkele grote bedevaartplaatsen.

Slotwoord

Terugkijkend op de zomer van 2015 kunnen we zeggen dat Kerken Kijken Utrecht weer een geslaagd seizoen achter de rug heeft.

Heel veel mensen hebben zich hiervoor ingezet en dit mogelijk gemaakt. Onze dank gaat dit jaar dan ook uit naar:

- alle vrijwillige gidsen, hun teamleiders en de gidsencoördinator;
- alle kerk- en parochiebestuurders, beheerders en koster en andere betrokkenen van de deelnemende kerken;
- de Gemeente Utrecht voor haar onmisbare financiële en inhoudelijke bijdragen;
- onze sponsors voor hun eveneens onmisbare bijdragen, in het bijzonder ook voor de panelen;
- de Nicolaïkerk voor de gastvrijheid bij de opening van het seizoen;
- Museum Catharijneconvent, de Jacobijkerk, de Pieterskerk en de Lutherse kerk waar lezingen, rondleidingen en de afsluiting plaatsvonden, en de sprekers die daar optraden;
- Theo Sluis voor hulp bij het organiseren van de excursie;
- Matthijs Vogelaar voor zijn waardevolle adviezen.

Allen hartelijk dank !

VRIJWILLIGERS

**DE VOLWASSEN VERSIE
VAN GOEDE FEEËN**

Loesje

*Samenstelling: Angelike van Erp, met bijdragen van andere bestuursleden en teamleiders.
Omslagontwerp: Caroline Hogervorst. Foto's: Angelike van Erp, Henk Jansen, Jos Jansen, Hans Spinder,
Rixt van de Voorde.*

